№. 49. w Poniedziałek dnia 28. Lutego 1848.

GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Deckera i Spółki.* — Redaktor odpowiedzialny: *N. Kamieński.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Królestwo Polskie.

Warszawa dn. 23. Lutego. — Onegdaj, dyrekcya główna towarzystwa kredytowego, w obec obu komitetów towarzystwa, zdala publiczną sprawę o czynności ubiegłego 2 półrocza 1847, a 43 od zawiązania się towarzystwa kredytowego. Po zagajeniu posiedzenia przez przewodniczącego JW. tajnego radzcę senatora Morawskiego, dyrektora głównego prezydującego w komisyi rządowéj przychodów i skarbu, odczytanem zostało zdanie sprawy, z którego główniejsze rezultata zamieszczamy: wierzytelność towarzystwa na dobrach zahypotekow., wynosi obecnie złp. 339,626,300 wierzytelność ta obciąża 260 dóbr rządowych i 5534 dóbr prywatnych, Listów zastawnych w obiegu znajduje się dawnych na złp. 24,869,800 nowych na złp. 224,294,800. Należność do poboru od stowarzyszonych wynosiła złtpol. 14,736,970 gr. 1; na to wpłynęło złtpol. 10,115,430. Zalega na dobrach złp. 4,621,540 gr. 1, w wymionem półroczu za listy zastawne wylosowane i kupony półroazne z obu okresów należało zapłacić zł. 13,740,385 na rachunek tego wypłacono złp. 9,967,546 gr. 6, pozostaje do wypłaty z powodu nie zgłoszenia się po odbiór złtp. 3,772,840 gr. 6. Fundusz własność towarzystwa stanowiący, wynosi złotych polskich 9,922,211 gr. 26.

Komissya rządowa sprawiedliwości poleciła wszystkim sądom pokoju, izby w razie, kiedy wezwane zostaną przez władzę administracyjną i kiedy przez też zakomunikowany im zostanie protokuł zeznań świadków, co do wieku starozakonnego pragnącego się uwolnić od opłaty konsensowéj za noszenie ubioru żydowskiego, przystępowały do odebrania przysięgi na takowe zeznania zachowując przy dopełnieniu téj czynności następujące formalności: 1) Protokuł zeznania świadków, od których ma być odebraną przysięga, odczytany im będzie wyraźnie, a świadkowie zapytani czy na nim poprzestają, 2) przed przystąpieniem do odebrania przysięgi, przedstawione zostaną świadkom, dokładnie, ważność przysięgi i skutki krzywoprzysięztwa; 3) o dopełnienin tych formalności, w protokule wykonania przysięgi wzmianka uczynioną będzie, a nadto i pod tym względem, że cała czynność ta służyć ma jedynie do użytku w drodze administracyjnéj, i w celu uzyskania uwolnienia od opłaty konserwatywnéj za noszenie ubioru żydowskiego przez starozakonnego, względem którego wieku, świadkowie zeznania swe złożyli, i że wreszcie w żadnym razie dowodu legitymacyjnego stanowić, ani żadnego pod tym względem znaczenia mieć i prawnych skutków przynieść nie może.

Na zasadzie art. 340. i 341. kodeksu karnego, majątek i wszelkie fundusze należeć mogące do Teofila Lubowidzkiego, na rzecz skarbu zabezpieczone być mają. Rzeczony Lubowidzki przebywa obecnie we Francyi; badany przez władzę tamtejszą zeznał: że rodził się w Warszawie w roku 1821., następnie uczęszczał do gimnazyum realnego warszawskiego, po ukończeniu zaś nauk wszedł do służby rządowéj i zostawał w heroldyi do roku 1843., w którymto roku w celu uniknienia służby wojskowéj, zbiegł za granicę.

Rossya.

O cholerze. — W gubernijach Kijowskiéj i Mohylowskiéj epidemija utrzymuje się w słabym stopniu. Podług ostatnich doniesień: w gub. Kijowskiéj od 30. Grudnia po 10. Stycznia zechorowało 91, umarło 52; w gub. Mohylewskiéj od 8 do 15. Stycznia zachor. 62, umarło 9; w samym Mohylewie nad Dnieprem od 8 po 13. Stycznia zachorowało 3, umarł 1. Od 9 po 15. Stycznia nikt nie zachorował ani nie umarł; w Witebsku od 8 po 12. Stycznia zachorowało 11, umarło 6; w powiatach gubernii Witebskiéj cholery nie było.

Podług tychże doniesień, epidemija od pierwszych dni Grudnia ustała zupełnie w gub. Woroneżskiéj. Z gub. Tambowskiéj, Kurskiéj, Mińskiéj i Podolskiéj wiadomości o postępach cholery nie odebrano. W Kijowskiéj gub. w powiatach Kijowsкim i Umańskim od 10 po 20. Stycznia zachorowało 46, umarło 18; w Mohylewie nad Dnieprem od 13 po 22. Stycznia niebyło nowych chorych a pozostający przychodzą do zdrowia. Można uważać cholerę za ustałą. Od początku umarło w Mohylewie 340 z 1495 chorych. W powiatach od 13 po 22 zachorowało 48, umarło 9; w Witebsku od 12 po 19. Stycznia zachor. 5, a nikt nie umarł; w Bieszenkowiczach cholera ustała od 7. Stycznia. Nadto odebrano doniesienie, że cholera ustała w gub. Tambowskiéj od 1, Mińskiéj od 10, Kałuzskiéj od 15. Stycznia.

Francya.

Paryż, d. 20. Lutego. — Komitet zajmujący się urządzeniem bankietu ma zamiar ogłosić jutro w pismach następujący manifest: Komitet ogólny, któremu polecono urządzenie bankietu w dwunastym obwodzie stolicy uważa za swój obowiązek przypomnieć, że manifestacya ustanowiona na nadchodzący wtorek będzie wykonaniem prawa konstytucyjnego, prawa zgromadzenia się w politycznych zamiarach, bez którego rząd reprezentacyjny byłby urągowiskiem. Ponieważ ministerstwo w izbie oświadczyło, że wykonywanie tego prawa zawisło od dowolności policyi, przeto deputowani opozycyi, parowie, byli deputowani, członkowie rad jeneralnych, gwardziści narodowi, wyborcy i t. d. przyjęli wezwanie do udziału w téj manifestacyi, celem zaprotestowania na mocy prawa, przeciw nieprawnym i dowolnym roszczeniom. Być może, iż owo objawienie opinii odbędzie się śród wielkiego tłumu, dla tego komitet w interesie porządku, za którego utrzymaniem przemawia obecność gwardyi narodowéj, uważa za rzecz stósowną ogłosić co następuje: zaproszeni parowie, deputowani itd. zgromadzą się we wtorek, z rana o godzinie 11. w zwyczajném miejscu zgromadzeń parlamentarnéj opozycyi, na placu Magdaleny pod Nr. 2. Gwardziści narodowi, którzy podpisali się na bankiet, raczą się zgromadzić przed kościołem Magdaleny i utworzyć dwie linie równoległe, pomiędzy któremi zajmą miejsce zaproszeni. Orszak ruszy mając na czele wyższych oficerów gwardyi narodowéj, za nimi zaproszeni goście, a za tymi oficerowie gwardyi narodowéj podług numerów. Pomiędzy trzecią i czwartą kolumną znajdować się będzie młodzież ze szkół, pod dowództwem wybranych przez siebie przewodników. Za nią gwardziści narodowi z Paryża i okolicy w porządku przepisanym. Pochód rozpocznie się o w pół do 12stéj godzinie przez plac zgody i pola elizejskie na miejsce, w którém bankiet się odbędzie. W przekonaniu, że manifestacya ta tém bardziéj będzie skuteczną, im spokojniéj się odbędzie, tém wznioślejszą, im więcéj zapobieży się wszelkiemu starciu, wzywa komitet obywateli, ażeby żadnego okrzyku nie wydawali, żadnych chorągwi, żadnych oznaków nie nieśli. Gwardya zaś narodowa wystąpi bez broni. Chodzi tu o spokojną i prawną protestacyą, która przedewszystkiem może być potężną przez liczne, silne i spokojne wystąpienie obywateli. Komitet spodziewa się, że każdy przy téj sposobności uważać się będzie za urzędnika, któremu polecono utrzymać porządek. — Nie ulega wątpliwości, że rząd nie stawi oporu za pomocą siły zbrojnéj, lecz zaprotestuje i spisze w téj mierze protokuł.

Moniteur parisien zbija utrzymywanie Constitutionnela, jakoby spór powstał z powodu bankietu pomiędzy prefektem policyi a wielkim zachowawcą pieczęci.

Powiadają dzisiaj, że ministerstwo zapytało się o zdanie najpierwszych prawników względem prawności zgromadzeń politycznych i przekonało się, że ze zdaniem wielkiego zachowawcy pieczęci nie przejdzie w sądzie kassacyjnym.

Pan Dupin, prokurator jeneralny przy sądzie kassacyjnym, był u króla na posłuchaniu, podobnie i panowie Blanqui i Sallandrouze długo z królem rozmawiali.

W Lionie podpisują adres do opozycyi.

Patrie donosi, że wczoraj gwardya narodowa zaciągając na odwach w tuileryach, wołała: niech żyje reforma! Okrzyk ten wielkie uczynił wrażenie na dworze Ludwika Filipa i wydano rozkazy, ażeby w przyszłości gwardya podobnych okrzyków nie wydawała.

Anglia.

Londyn, dnia 19. Lutego. — Na posiedzeniu wczorajszém izby niższéj, powstał lord John Russel i tak rozwijał swój plan finansowy: Klęska handlowa gorszy wpływ wywarła od wojny. Klęska ta, dała się we znaki przez nadzwyczajne chwianie się cen i przez niesłychany niedostatek żywności. Cena pszenicy np., która wynosiła w Październiku 1846. za kwarter 49 szylingów, w Styczniu 1847. podniosła się do 70 szyl., w Maju do 102 szyl. a w Październiku 1847. znów spada na 49 szyl. 9 pcé. Diskonto stało w Listopadzie 1846. 3 procent, w Kwietniu 1847. 5 procent, w Październiku 8 procent i znów w Styczniu 1848. stało 4 procent. Gotowizną było w banku 10. Października 1846: 15,780,500 funt. szt., w Październiku 1847: 7,865,415 funtów szterlingów a w Lutym 1848: 13,821,750 funt. szt. Co się tyczy okręgów fabrycznych, to np. w Manszestrze w Lutym 1846. pracowało 16,898, w Lipcu 1847: 14,865, w Lutym 1848: 32,142 robotników. Wszystkie te niepewności i zmiany wpływały przeważnie na dochody państwa. Z drugiéj strony zniżenie cła od cukru, podniosło dochód od przywiezionego cukru w roku 1847. na 4,414,000, gdy w roku 1845. tylko 3,574,000 funt. szt. wynosiło. Przewyżka całego przychodu nad całkowitym rozchodem w przeszłym roku wynosiła 2,956,782 funt. szt., która zmniejszyła się przez zaliczenia dla Irlandyi na 981,683 funt. szt. Co się tyczy obliczeń na rok bieżący, podają je w ogóle na 51,250,000 f. szt., pomiędzy temi z ceł 17,750,000 funt. szt., z akcyzy 13,000,000 funt. szt., z stempla 7,500,000 funt. szt., z stałych podatków 4,340,000 f. szt., z podatku od dochodów 5,200,000 funt. szt., z departamentu pocztowego 900,000 funt. szt. Jeżeli przyjmiemy wszystkie wydatki według dotychczasowego przyzwolenia parlamentarnego na 52,315,709 funt. szt., natenczas deficit wynosić będzie 1,065,709 funt. szt., ponieważ jeszcze na znaczny kredyt dodatkowy z przeszłego roku izba należy przyzwolić, a koszta wojny z Kaframi wynoszą około 1,100,000 funt. szt., natenczas deficit ten wzrasta do sumy 2,411,000 funt. szt. Niedobór ten można tylko pokryć pod danemi okolicznościami, albo przez podwyższenie podatków, albo przez znaczne zmniejszenie wydatków. Ostatniego sposobu chwycić się niemożna, kiedy pomyślimy o wojsku i flocie i o obecnym stanie politycznym Europy. Uważam za rzecz stósowną rozwieśdź się nieco nad zdaniem rządu co do środków obronnych kraju. Jedni chcieli nabawić Anglią strachu z powodu nagłéj napaści, na którą nie jesteśmy przygotowani, drudzy utrzymywali, że cały świat tylko myśli o pokoju i tylko Anglia powinna rozbroić się, a wszystkie rządy pójdą za jéj przykładem. Jako organ rządu oświadczam, że w stosunkach zagranicznych, a mianowicie z Francyą, nie masz powodu do wojny; pomiędzy Francyą a Anglią, jako państwami z ustawami reprezentacyjnemi musi pokój panować. (Poklask!) Jestem przekonany, że stosunki pomiędzy temi państwami będą przyjacielskie. Żałuję dla tego, że pismo jedno francuzkie upatrywało w liście księcia Wellingtona odpowiedź na pamflet królewicza Joinville ze strony Anglii. Wiem bardzo dobrze, że ks. Wellington gniewał się z powodu ogłoszenia tego listu przez pisma publiczne. Książe Wellington zwykł od czasu do czasu przesyłać rządowi pamiętniki o obronie kraju i teraz jeszcze to czyni, ale nie czyni tego w zamiarze wznawiania nieporozumień pomiędzy obu krajami. Niepodziwiam wprawdzie zdań ks. Wellingtona, ale wojna jest nieszczęściem, przeciw któremu niemożna się ubezpieczyć. Gdyby z obu stron nie okazywano wielkiego umiarkowania, już dawno wojnaby wybuchnęła pomiędzy Anglią a Stanami zjednoczonemi lub Francyą, mimo całéj usilności rządów, a to z powodu usposobień narodów. Jakkolwiek teraz atmosfera wydaje się być spokojną, jednakowoż za chwilę ryknąć może burzą, przypominam sobie, że i Pitt przy całéj bystrości politycznéj, jeszcze na kilka miesięcy przed wybuchem wojny rewolucyjnéj przepowiedział długi pokój, nie mogę i nie śmiem też teraz zapowiadać niepodobieństwa wojny. Z tego też powodu, nasuwa się naturalnie kwestya o podobieństwie lub niepodobieństwie napaści na Anglią. W przeciągu ostatnich trzechset lat zdarzyły się przypadki, że żywioły natury wsparły i dopomogły Anglii i rozbiły nieprzyjacielskie floty, przeznaczone na jéj zniszczenie. Od roku 1815. siła pary dopomogła marynarzom do stawienia czoła nawet żywiołom i dla tego nieprzyjacielskie kraje uważać będą Anglią jako łatwo przystępną dla ich wojsk. Prawdą jest, że Francya od roku 1830. pod królem miłującym pokój, stworzyła floty wprawdzie ku lepszéj obronie kolonii i handlu rozszerzającego się, ale między latami 1837 i 1847. wojenne francuzkie okręty w służbie czynnéj powiększyły się z 153 na 216, a pomiędzy temi znajduje się 66 okrętów parowych, budżet zaś na flotę od tego czasu podniósł się z 2,000,000 na 3,582,520 f. szt. Z tego powodu wyrzucano rządowi angielskiemu, że się nie ma na ostrożności. Ale wyrzuty te nie są sprawiedliwe. Od roku 1835. wojska floty, lądowe i artylerya pomnożyła się z 135,743 na 196,063 ludzi, z organizowano 15,000 pensyonarzy do służby, a robotników zamianowano w korpus wynoszący 9800 ludzi z 1080 armatami. Oprócz tego straże nadbrzeżne wzmocnione zostaną do 9000 ludzi, zorganizowane zostaną po wojskowemu. Tak Anglia spokojnie i bez wrzawy uzbrajała się, a rząd ma zamiar na przyszły rok zażądać powiększenia wydatków na flotę o 164,000 funt. szt. a o 43,000 funt. szt. na wojsko. Wojsko w Anglii stojące, wynosić będzie 60,000. Jeżeli izba nie przyzwoli na powiększenie wojska linijowego, natenczas trzeba zreorganizować miliyą, a na ten cel 150,000 f. st. przeznaczyć. Według tego wydatki wynosić będą na flotę 7,726,610 f. st., na wojsko 7,162,996 f. szt., na artyleryą 2,974,835 funt. szt. do tego dodać należy procenta od skonsolid: długu 27,778,000 funt. szt. od nieskonsolid długu 752,600 funt. szt. od pap. 2,750,000 funt. szt. na wojnę z Kaframi 1,100,000 funt. szt. co daje z innemi wydatkami zwyczajnemi ogólną sumę wydatków 54,596,000 funt. szt. Jeżeli wydatki w takiéj wysokości mają być zakryte, natenczas nietylko musi być zatrzymany podatek od dochodów, ale jeszcze podwyższony, a to z téj przyczyny, że innych podatków niepodobna podwyższać. Wnoszę przeto ażeby podatek od dochodów od Kwietnia b. r. na pięć lat następujących przedłożono, a na dwa lata nadchodzące podniesiono z 7 pce na 1 szyling od funta szt. to jest 3 na 5 procent, ponieważ Irlandya od tego podatku jest wyłączoną z powodu ponającéj tam nędzy i zaprowadzanych tam reform. Podatek od dochodu ma być wysoki jak za czasów Pitta, Grenvilla i Lansdowna. Podwyższenie to stałego podatku daleko jest stósowniejszem, aniżeli rozłożenie ciężarów na potrzeby ludu przez podwyższenie podatków niestałych, przeczeby wstecz się cofnięto od zasad raz przyjętych, przynoszenia ulgi klassom uboższym.

W izbie niższéj wniósł pan Herries o zniesienie prawa bankowego z r. 1844. Odwoływał się do zdania samych ministrów, którzy uważali prawo to za przewrótne, zawieszając je przez czas pewien. Pan Herries skreślał następnie klęski handlowe, że 220 domów zbankrutowało, a z nich 85 przedstawia majątek wynoszący 12 milionów funt. szt. Całą stratę można obliczyć na 30 mil. szterl. Nieszczęście to sprowadził akt bankowy z roku 1844., który gdyby jeszcze jeden tydzień utrzymano, byłby zniszczył handel angielski na zawsze! — Wszyscy niemal członkowie słynni, jako kupcy lub ekonomiści, Brown, Hudson, Macgregor, Hume, Masterman, Munz i inni, rozwodzili się nad tém pytaniem, które się w ogólną kwestyą zamieniło, jaki jest najlepszy środek do zastąpienia wartości rzeczy (the Currency Question). Kwestya ta nader jest zawiła i różne o niéj panują zdania. Mówcy powiększéj częci mówili przeciw aktowi. Pan Hastie utrzymywał, że akt pobudza do najwyższego kredytu, skupia jeszcze bardziéj pieniądze nagromadzone, a kiedy się czuć da niedostatek, zradza wielkie trudności na giełdzie, w stopie procentowéj. Pan Macgregor mówił, że rzeczą jest niepodobną ustanawiać prawem spadanie i podnoszenie się żywego srebra w barometrze. Akt z r. 1844. dobrym jest dla jakiéj mieściny holenderskiéj, któréj ludność od sześciuset lat się nie powiększyła. Kanclerz skarbu przypomniał, że wysadzono komitet do zbadania skutków, jakie wywołał akt z r. 1844. Rzeczą przeto jest niestósowną, uprzedzić sprawozdanie tego komitetu. Izba też odrzuciła dalszą diskussią nad tym przedmiotem, głosami 163 przeciw 122.

Najobszerniejsze użycie telegrafu elektrycznego w Stanach zjednoczonych wchodzi teraz w wykonanie. Według ostatnich doniesień taki telegraf urządzony został aż do St. Louis. Przechodzi przez Bellville i Zachodni Bellville, i otrzymują teraz nad rzeką Misisipi wiadomości z oceanu Atlantyckiego w kilku minutach. Ten telegraf łączy z sobą miasta Washington, Baltimore, Filadelfię, New Jork, Boston, Buffalo, Pittsburg, Cincinati, Louisville i St. Louis w niepszerwanéj linii. Jest ukończony na przestrzeni 4028 mil ang. długiéj, a na dalsze 2800 mil (do New Orleans, Mobil i t. d.) rozpoczęty, i to bez przyłożenia się rządu.

Z Przylądku Dobréj Nadziei przybyły wiadomości pod dn. 9. Grudnia. Nowy gubernator sir H. Smith, już 11. Grudnia zamierzał jechać na plac boju, gdzie do téj pory nic ważnego nie zaszło. Wedle dokumentów urzędowych przedłożonych parlamentowi koszta wojny z kaframi wyanszlagowane są na 1,100,000 funt. szt. Koszta te znacznieby się powiększyły gdyby rząd bacząc na memoryał pokrzywdzonych kolonistów, żądaniom ich uczynił zadość i zrabowanym przez kafrów wynagrodzenie kazał wypłacać ze skarbu państwa. Tymczasem hrabia Grey, minister osad, żądania te odrzucił i starał się dowieść, że metropolia przez zaprowadzenie potrzebnych stacyi granicznych i wysłanie wojska, dopełniła zupełnie swojego obowiązku względem kolonii z czego wynika, że wynagrodzenie kolonistów za poniesione szkody, ciążyć winny kassę kolonialną. Ale rada prawodawcza kolonii zgodzić się na to żadną miarą nie chce i zapewne cała ta okoliczność, przez petycyę podaną zostanie do parlamentu i tam roztrząśniętą.

Dania.

Kopenhaga, dn. 19. Lutego. — Dziennik Fädrelandet dosi, że dnia 15go towarzystwo przyjaciół chłopskich uchwaliło adres do króla z przedstawieniem, że chłopi stanowią w kraju $\frac{4}{5}$ ludności, a mają dostać tylko $\frac{1}{5}$ reprezentacyi.

Mniemają ogólnie, że granica celna pomiędzy Jutlandyą a Slezwikiem, zostanie zniesioną. Przez to zrównałyby się stosunki celne tych krajow. Chodzi atoli o to, jak pokryć niedobór skarbowy, któryby z téj reformy koniecznie wyniknąć musiał.

Hiszpania.

Madryt, dn. 14. Lutego. — Wczoraj zapytał deputowany Borrego ministrów o wypadki włoskie i wniósł o zawierzytelnienie pełnomocnika dyplomatycznego w Sardynii. Książe Sotomayor oświadczył: rząd pochwala bezwarunkowo nowe wypadki we Włoszech. Wysłano też okręty wojennne do Neapolu i Sycylii, celem niesienia pomocy Hiszpanom tam mieszkającym. Na przypadek wojny, rząd postanowił jak najzupełniejszéj trzymać się neutralności. Pan Facundo Infante okazywał najwyższą sympatyą dla wolności włoskiéj, w podobnym duchu mówił także p. Martinez della Rossa.

Włochy.

Medyolan, d. 16. Lutego. — W skutek ostatnich wypadków w Medyolanie, Padwie i Pawii wydała dyrekcya policyi ogłoszenie, że kapelusze kalabryjskie, purytańskie i ernańskie, jako też inne polityczne oznaki są zakazane. Kto przeciw temu rozporządzeuiu wykroczy, zostanie aresztowanym. Podobnie rząd w Medyolanie zakazał wszystkich politycznych mafestacyi ludu i wezwał władze do energicznego występowania przeciw wszystkiemu, co może zakłócić spokojność publiczną. Jest wolą cesarza, ażeby nie pozwalano publicznych uroczystości, nadzwyczajnych zgromadzeń ludu, a szczególniéj nocną porą. Rząd uwiadomia o tém publiczność z ufnością, że mieszkańcy Lombardyi słuchać będą rozkazów cesarza w całéj rozciągłości.

Neapol, 12. Lutego. — Podajemy tu konstytucyą neapolitańską ze skróceniem i opuszczeniem miejsc o tyle, o ile one niemogą obchodzić cudzoziemca; początek brzmi jak następuje: »Przez nasz monarszy akt z dnia 29. Stycznia 1848 przychylając się do ogólnego i jednozgodnego życzenia naszych najukochańszych ludów, ze zupełnego, wolnego, samoistnego postanowienia przyrzekliśmy zaprowadzić w królestwie tutajszém konstytucyą odpowiadającą oświacie i czasowi obecnemu, a to ze zastrzeżeniem, iż jéj główny i pobieżnie skréślony zarys oraz główne zasady, jakie nam podadzą ministrowie w ciągu dni dziesięciu sankcyonować będziemy. Ponieważ my to postanowienie nasze bez zwłoki do skutku przywieśdź chcemy, wzywając przeto najpobożniéj imienia Wszechmocnego w Trojcy Świętéj jedynego Boga, w którego samego mocy wglądać w głębokość serca i którego my powołujemy głosno na sędziego czystości naszych zamiarów i otwartéj prawowitości, z jaką na téj drodze mowéj postępować chcemy; — po przyjęciu za dojrzałem roztrząsaniem przez naszą radę stanu, przedsięwzięliśmy ogłosić i ogłaszamy niniejszém następującą przez nas sankcyonowaną konstytucyą. Ogólne rozporządzenia. Art. 1. Królestwo obojéj Sycylii jest odtąd dziedziczną monarchią umiarkowanie konstytucyjną z formami reprezentacyjnemi. Art. 2. Podział kraju pozostaje ten sam, jak dotąd i może być tylko przez ustawę zmienionym. Art. 3. Jedyną religią państwa pozostanie tylko rzymsko-katolicka-apostolska bez dozwolania jakiéjkolwiek innéj religii. Art. 4. Władza prawodawcza należy do króla oraz do parlamentu narodowego składającego się z izby parów i izby deputowanych. Art. 5. Władza wykonawcza należy wyłącznie do króla. Art. 6. Inicytatywa do wnoszenia ustaw służy bez różnicy królowi i każdéj z dwóch izb. Art. 7. Wykład ustaw należy wyłącznie do władzy prawodawczéj. Art. 8. Konstytucya daje rękojmią zupełnéj niepodległości sądów. Art. 9. Przez stósowne ustawy, oprócz wolnego wybierania przez mieszkańców urzędników gminnych i prowincyonalnych zostanie nadaną wolność, o ile się tylko da największa, co do administrowania majątków, i gdzie tylko brak funduszów niebędzie stawiał zawady. Art. 10. Wojska cudzoziemskie tylko w skutek ustawy mogą być do służby krajowéj przyjmowanemi; pozawierane zaś w tym względzie układy pozostają w mocy. Również bez oddzielnéj ustawy niemoże być dozwolone osadzenie lub przejście przez kraj królestwa wojsku obcemu, z wyjątkiem jedynie wojsk papiezkich do Benewentu i Pontecorvo, (które otoczone posiadłościami neapolitańskiemi). Art. 11. Wojskowym wszelkich rodzajów broni, ich stopnie, honory i pensye mogą być odbierane tylko na mocy prawa i zgodnie z regulaminem. Art. 12. W całem królestwie ma być zaprowadzona gwardya narodowa z oficerami aż do kapitana obieralnemi. Art. 13. Dług krajowy zostaje uznanym i zaręczonym. Art. 14. Żaden rodzaj podatków niewyjmując składek komunalnych, nie może być bez ustawy nakładanym. Art. 15. Uwolnienia od podatku tylko przez ustawę mogą być postanowione. Art. 16. Na bezpośrednie podatki, izby corocznie będą dawały zezwolenie; pośrednie mogą być stanawione na lat kilka. Art. 17. Izby corok uchwalają budżet i przeglądają rachunki. Art. 18. Najwyższa izba obrachunkowa uważa się za potwierdzoną, jednakże może być zmieniona przez ustawę. Art. 20. Prawo petycyi każdemu jest dozwolone. Art. 21. Zyskanie i utrata obywatelstwa będą ustawą opisane. Cudzoziemcy tylko przez ustawę mogą być naturalizowanemi. Art. 22. Wszyscy obywatele bez względu na stan są równi w obliczu prawa. Art. 23. Prawo sprawowania urzędów służy każdemu obywatelowi bez różnicy i bez wszelkich tytułów prawnych, lecz jedynie z mocy zasługi. Art. 24. Wolność osobista jest zagwarantowaną. Nikt nie może być inaczéj aresztowanym jak na mocy wydanego mandatu według przepisów prawa, z wyjątkiem pochwycenia na gorejącym uczynku, lub w bliskości spełniania. Każdy uchwycony w ciągu 24 godzin musi być oddany władzy śledczéj i zawiadomiony o powodzie aresztowania. Art. 25. Nikt, kiedy na to niezezwala, niemoże być przed innym jak właściwym sędzią stawionym i nigdy inna kara, jak ustawą przepisana, wymierzaną być niemoże. Art. 26. Własność obywatela jest nietykalną, a jéj ograniczenie tylko na mocy ustawy i w interessie ogólnym nastąpić może. Art. 28. Pomieszkanie obywatela jest nienaruszalném, chyba że ustawa przepisuje rewizyą, która i wtedy tylko według formy prawem przepisanéj nastąpić może. Artykuł 29. Listy są nietykalnemi. Odpowiedzialność urzędników pocztowych za otwieranie listów zostanie ustawą opisana. Art. 30. Prassa jest wolną i będzie podlegała jedynie tylko ustawom karcącym za wybryki przeciw religii, moralności, publicznemu porządkowi, królowi, królewskiéj familii, honorowi i interessom prywatnym. W ten sam sposób wyjdą rozporządzenia względem przedstawień teatralnych. Co do pism zajmujących się samemi przedmiotami religijnymi będą zaprowadzone środki zapobiegające (cenzura). Art. 31. Przeszłość idzie w zapomnienie, wyroki o przestępstwa polityczne, znoszą się, a o przestępstwa tego rodzaju, któreby do obecnéj chwili miały być spełnione, nie wolno śledztwa rozpoczynać. Rozdział I. o izbach. Art. 32. Obiedwie izby mogą tylko spólcześnie być zwołane i zamknięte, chyba, że izba parów miałaby zasiadać jako najwyższy sąd sejmowy. Art. 33. Do rozpoczęcia obrad w obudwu izbach potrzeba, aby zasiadała absolutna większość członków. Art. 34. Obrady izb będą publiczne, chyba, żeby prezydent uczynił wniosek, a wniosek jego poparło 10 członków, natenczas mogą się zmieniać w tajny komitet. Art. 35. Uchwały mają zapadać większością głosów. Głosowanie będzie jawne. Art. 36. Członek jednéj izby nie może być razem i drugiéj. Art. 37. Każdéj izbie służy prawo rugów. Art. 38. Ministrowie mogą projekta do praw wnosić wprzód do téj lub owéj izby; projekta jednakże względem wszelkich podatków, albo względem budżetu, muszą być koniecznie wniesionemi naprzód naprzód do izby deputowanych. Art. 39. Projekta do ustaw, nie mogą iść pod sankcyą króla, dopókód nie zostaną roztrząśnięte i przyjęte przez obiedwie izby. Art. 40. Skoro zachodzi różność zdania pomiędzy izbami względem osnowy jakiego projektu, wtedy rozprawy nad nim nie mogą być w żadnéj izbie na tém zasiadaniu parlamentu powtórnie przedsiębrane. Art. 42. Członkowie izb z powodu swego zdania i głosu, nie mogą być pociągani do odpowiedzialności. W czasie zasiadania, oni na miesiąc wcześniéj nie mogą być z powodu długów więzionemi. W sprawach kryminalnych bez zezwolenia swéj izby, nie mogą być aresztowani, chyba, iżby zostali przydybani na gorejącym uczynku. Art. 42. Każda izba ułoży sobie sama regulamin obrad. Rozdział II. obejmuje przepisy względem izby parów. Parowie będą mianowani przez króla dożywotnie, równie jak prezydent i wiceprezydent izby. Liczba parów nieograniczona. Książęta krwi królewskiéj, są parami z urodzenia. Parowie mogą być mianowani tylko z pewnych kategoryi wysokich urzędników, dygnitarzy kościelnych i t. d. W obwinieniach członków obudwu izb o zbrodnie stanu i zagrożenie niebezpieczeństwem państwa wyrokuje izba parów jako sąd sejmowy. Rozdział III, zajmuje się izbą deputowanyck. Każdy deputowany: będzie wybieranym na lat 5. Na każde 40,900 ma przypaść jeden deputowany. Podatek wyborowy, będzie przez ustawę o wyborach oznaczonym. Prawo wyboru i wybieralności, będzie prócz tego przyznane pewnym klassom zdolności. Izba deputowanych obiera sobie prezydenta i wiceprezydenta. Na pierwsze zasiadanie izb, będzie wydana ustawa względem wyborów tymczasowa, a izby uchwalą ustawę zawsze obowięzywać mającą. Rozdział IV. mówi o królu, a w nim to najgłówniejsze, że król musi izbę co rok zwołać, a lista cywilna dla każdego króla przy wstępowaniu na tron, na cały czas rządów zostanie ustanowioną. Rozdział V. obejmuje przepisy względem ministrów, oraz ich odpowiedzialności, a gdy zostaną na karę wskazani za nadużycie władzy, wtenczas król może ich ułaskawić jedynie na prożbę przez obiedwie izby zaniesioną. Rozdział VI. mówi o radzie stanu. Rozdział VII. o ustawach przechodnich.

Stany Zjednoczone.

Listy handlowe otrzymane w Londynie ostatnią pocztą z Meksyku, donoszą, że kongress meksykański rozwiązał się, bez przyjęcia jakiegobądź postanowienia względem kwestyi pokoju lub wojny, okoliczność która się przyczyni do powiększenia zamieszania, jakie już panuje w interesach tego kraju. Jenerał Scott zręcznie też korzysta z tego nieładu, w opanowaniu główniejszych źródeł kraju. Wszelkich użył już środków, aby opanować bogate kopalnie Potosi i Zakatekas. Byłby to ostatni cios zadany finansom mexykańskim. Ale na tem się nie skończy. Powiedzieć można, że jak tylko Amerykanie staną się panami, tego Eldorada Mexyku zatrzymają je na zawsze. Stany zjednoczone, posiadając skarby, jakie te kopalnie zawierają, będą mogły nie tylko uwiecznić posiadanie Mexyku, ale za pomocą 100,000 żołnierzy i ochotników, których mają zamiar tam zgromadzić, zagrozić nawet niezawisłości kilku innych bogatych okolic południowéj Ameryki.

Korrespondencye gazet: M. Chronicle i Times, zawiera następujące szczegóły o sprawach senatu amerykańskiego aż do 14. Stycznia. Pan Hannhegan zaproponował ze względu na Meksyk kilka ważnych następujących rezolucyi: Pierwsza dąży do oświadczenia, że pokój z Meksykiem nie może być zawarty tylko na podstawie linii granicznéj, pociągnionéj według zasad strategiki wojskowéj.

Druga wnosi, aby w żadnym przypadku Stany zjednoczone nie dozwoliły zaprowadzenia w Meksyku rządu dziedzicznego.

Trzecia jeszcze dalej sięga; dąży bowiem do oświadczenia, że ustawie Stanów zjednoczonych służy attrybucya w pewnych przypadkach wcielenia kraju meksykańskiego do swych prowincyi.

Rezolucye te roztrząsane będą w dniu 24 b. m.

Według tejże korrespondencyi, rząd Stanów zjednoczonych zajmuje się czynnie zaciągnieniem pożyczki w summie 20 mili. dolarów. Traktuje już w tym przedmiocie z główniejszemi bankami w New Jorku i Filadelfii.

Nowiny z Meksyku donoszą, że tam odbyło się zgromadzenie kapitalistów, na którem naradzano się nad projektem założenia kolei żelaznej między tą stolicą i Veracruz.

Wkrótce ma się zgromadzić nowy kongres meksykański; senatorowie i deputowani mają się już znajdować w drodze do Queretaro. Dodają, że deputowani mają spowodować pronunciamento w prowincyi San Luis de Potosi, w zamiarze utworzenia konwencyi i prowadzenia dalszéj wojny, mianując naczelnym wodzem Santanę. Odwolanie jenerała Scott nie potwierdziło się. Jenerał ten ogłosił właśnie rozkaz dzienny datowany z Meksyku 15. Grudnia, który rzuca światło na dalsze postępowanie względem Meksyku. Oświadcza najprzód, że wojsko Stanów zjednoczonych rozpostrze się po całym kraju meksykańskim. Rozkazuje następnie, że wszelkie podatki i cła pod jakimbądź kształtem, które dotąd pobierane były w imieniu rządu meksykańskiego, na przyszłość wybierane będą przez Amerykanów na utrzymanie wojska amerykańskiego.

Tem rozporządzeniem objęte są nie tylko obwód Meksyku i prowincye Veracruz i Puebla, ale zarówno obie Kalifornije, Nowy Meksyk, Chihuahua, Coahulla i Nowy Leon. Cła wchodowe i wychodowe pobierane w portach rzeczypospolitéj, będą i nadal pobierane według taryfy przez rząd Stanów zjednoczonych ustanowionéj. Wywóz złota i srebra jest zakazany, aż do dalszego postanowienia rządu amerykańskiego.

Jenerał Scott zapowiada następnie, że opłaty od tabaki, kart do grania, jak i dochody ze stępla, wydzierżawione zostaną więcéj dającemu na przeciąg czasu trzech, sześciu lub dwunastu miesięcy, w różnych stanach Meksyku. Licytacye odbyć się mają w jaknajkrótszym czasie.

Donoszą z Washingtonu, że tam ustanowioną została kommissya, końcem rozpoznania zarzutów poczynionych przez jenerała Scott przeciw jenerałowi Pillow i pułkownikowi Duncan. Taż kommissya czyli sąd wojenny, ma nadto polecenie roztrząsania zażaleń jenerała Worth przeciw jenerałowi Scott.

Wiadomości handlowe i przemysłowe.

Ze Lwowa d. 11. Lutego. — Podczas gdy cena zboża spadła znacznie prawie we wszystkich krajach europejskich, a stosunki wyżywienia się klas uboższych znacznie się poprawiły, jedna Galicya stanowi w tym względzie politowania godny wyjątek z reguły ogólnéj, bo u nas są ceny zboża tek wysokie jak zeszłéj zimy. Zjawisko to nie da się inaczéj wyjaśnić, jak tylko tem, że choroba kartofli, która się pojawiła w zachodniéj Europie pierwéj niż u nas, w ostatnich czasach tamże miejscami już całkiem ustała u nas zaś nie mogła ta roślina dotychczas przyjść do siebie. Ponieważ więc kraj ograniczony jest wyłącznie na konsumcyę zboża a wielu puszczonych gorzelni także masy zboża potrzebują, nie można się spodziewać, aby cena niebawem znacznie spadła. Przy tak wysokim stopniu drożyzny saméj przez się, poszły stosunkowo jeszcze w górę ceny mąki i chleba, bo długo trwające mrozy ograniczały czynność większych młynów, a zupełnie zatamowały bieg mniejszych. Ostatnia ta niedogodność daje się czuć tylko mieszkańcom miast, bo lud wiejski w Galicyi używa ręcznych młynków, których konstrukcya nie okazuje wprawdzie talentu mechanicznego, ale przypomina pierwotny stan rolniczego ludu.

Tegoroczna produkcya wódki przewyższa znacznie potrzeby kraju i dla tego ceny tego napoju znowu trochę spadły w ostatnim czasie. Nie ma co wątpić że ta niegdyś tak intratna i z gospodarstwem wiejskiem tak ściśle połączona gałąź przemysłu cofnęła się wstecz w ostatnich dwóch leciech. Lecz może z innego względu znajdziemy w tem postęp? Może trzeźwość stała się rozpowszechnioną cnotą? Mamy słuszne powody powątpiewać o tem i dopiero wtedy uwierzymy w umiarkowanie niższych klas ludu, jeżeli położenie ich znacznie się polepszy w skutek kilku po sobie następujących szczęśliwych zbiorów i pomyślniejszych stosunków zarobkowych a jednak mimo tego nie pomnoży się konsumcya wódki. Tymczasem nie damy się wywieść z naszego niedowiarstwa.

Podania o handlu bydłem Galicyi i Bukowiny, tudzież o ilości importacyi i spożycia niektórych artykułów konsumcyi w téj prowincyi i jéj stolicy.

Zachodnie prowincye monarchi austryackiéj zaspokoją część potrzeb swoich mięsa wołowego tem bydłem, które z południowéj Rosyi osobliwie z Besarabii przez Nowosielce tudzież i z Multan się dostaje: część tego bydła dopiero po wytuczeniu w gorzelniach galicyjskich i bukowińskich odchodzi do zachodnich prowincyi, część zaś idzie wprost przez Galicye lub Węgry do Morawy, Austryi i t. d.

Główne targi na te woły z Besarabii i Multan wprowadzane, odbywają się w Sadagórze na Bukowinie, o milę od Czerniowiec ze strony północno-wschodniéj, a o dwie mil od Bojan ze strony północno-zachodniéj. W Bojanach jest komora cłowa komercyjna do pobierania cła od bydła z Besarabii na sadogórskie targi prowadzonego.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Dla biednych w powiatach Rybnickim i Pszczyńskim złożone zostały na ręce podpisanych jeszcze następujące składki:

Nr. 66) P. Inspektor budowniczy Schinkel 2 tal. 67) M. 2 tal. 68) P. Arnold Hr. Skórzewski 20 tal. 69) P. Jan Skórzewski 5 tal. 70) X. Komendarz Szulczewski z Siemowa 5 tal. 71) zebrane w tutejszéj Loży wolno-mularskiéj 50 tal. 72) P. Kurnatowski z Dusiny 15 tal. 73) S. 10 tal. 74) P. Kolanowski 5 tal, w summie ogólnéj 1040 tal. 8 sgr. 5 fen.

Z tych pieniędzy wydano: *a.* na ręce Przełożonéj tutejszego Szanownego Zgromadzenia sióstr miłodzierdzia złożono na pokrycie kosztów podróży trzech sióstr wysłanych do Rybnik, 50 tal., *b.* odesłano do komitetu trudniącego się wspieraniem, 990 tal. 8 sgr. 5 f.; co wynosi jak wyżéj 1040 tal. 8 sgr. 5 fen.

Poznań, dnia 26. Lutego 1848.

X. Przyłuski. Dr. Freymark. Działyński. Kries. X. Brzezinski. Kolanowski. Guderian. Ordelin. Colomb. Tieschowitz.

Ceny targowe w mieście Poznaniu.	Dnia 25. Lutego 1848 r. od Tal.	sgr.	fen.	do Tal.	sgr.	fen.
Pszenicy szefel	1	18	11	2	—	—
Zyta dt.	1	5	7	1	12	3
Jęczmienia dt.	1	10	—	1	14	5
Owsa dt.	—	22	3	—	24	5
Tatarki dt	1	10	—	1	14	5
Grochu dt.	1	10	—	1	14	5
Ziemniaków dt.	—	17	9	—	20	—
Siana cetnar	—	27	6	1	—	—
Słomy kopa	4	20	—	5	10	—
Masła garniec	1	25	—	2	—	—